

RESULTAAT VAN DEN VERBOUW VAN
VERSCHILLENDE AARDAPPELRASSEN
IN 1908 AAN DE RIJKS HOOGERE
LAND-, TUIN- EN BOSCH-
BOUWSCHOOL

DOOR

D. R. OTTO PITSCH.

In onderstaande tabellen zijn de per H.A. omgerekende oogsten aan knollen van de aardappelrassen samengesteld, welke op de proefvelden der Rijks Hoogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool in 1908 verbouwd werden.

De door elk ras ingenomen oppervlakte bedroeg op 't Spijk (kleigrond) $\frac{1}{8}$ are, op den zandgrond ruim 1 are.

In de tabellen zijn de rassen zoodanig gerangschikt, dat daarin voor elke groep (vroeg, midden-vroeg en late) het in de lijst hooger geplaatste ras een grooteren oogst aan knollen (totaal) heeft opgeleverd dan het lager geplaatste.

De achter de zaaiers geplaatste letters E, T, D en S beteekenen Eigenheimers, Trophine, Delicaat en Simson.

VERBOUWD OP KLEIGROND IN 1908.

VARIETEIT.	OOGST AAN GEZONDE KNOLEN PER H.A.			GEHALTE AAN ZETMEEL %	OOGST AAN ZET- MEEL PER H.A. K.G.	ZIEKEN H.L.	SMAAK.
	GROOTE	KRIEL	TOTAAL				
	H.L.	H.L.	H.L.				
VROEGE.							
Beekema's	304	56	360	18,2	4586		Zeer goed.
Maike	280	72	352	16,4	4040		Tamelijk.
Hoorntjes	272	72	344	14,5	3491		Goed.
Bultjes	280	64	344	13,9	3347		Tamelijk.
Vroege roode Zwiebel	280	40	320	17,1	3830		Slecht.
Schoolmeesters . . .	240	56	296	15,1	3128		Tamelijk,
Adorpers	224	56	280	16,2	3175		Slecht.
Haantjes	208	64	272	15,4	2932		Zeer goed.
Vroege blauwen . . .	208	64	272	16,	3046		Zeer goed.
Juli	200	64	264	14,5	2679		Tamelijk.
Vroege Engelschen .	200	56	256	15,6	2795		Zeer goed.
Gele muizen	200	48	248	14,7	2551		Zeer goed.
Westlanders	200	42	242	15,4	2608		Zeer goed.
Blauwkiemen	184	40	224	16,2	2540		Zeer goed.
MIDDEN VROEGE.							
Oude grauwtam	320	96	416	19,9	5794		Goed.
Steengraafjes	280	96	376	15,1	3974		Zeer goed.
Eigenheimers	288	40	328	18,4	4224		Uitmundend.
Mr. Carol	200	80	280	16,2	3175		Tamelijk.
Negenwekers	176	56	232	17,1	2633		Zeer goed.
LATE.							
Ceres	416	80	496	16,6	5763		Slecht.
Koningin Emma	400	96	496	17,3	6006		Slecht.
Animo	376	96	472	19,4	6409	80	Tamelijk.
Eigenheimer (Kuipers)	400	64	464	17,1	5554		Zeer goed.
Cupido	360	96	456	17,1	5458		Slecht.
Avenir	352	80	432	19,4	5866		Uitmundend.
Juno	336	56	392	16,4	4500		Slecht.
Paul Krüger	336	56	392	18,2	4995		Slecht.
Zaaier 22 (E × T) . . .	272	120	392	9,6	2634		Goed.

VERBOUWD OP KLEIGROND IN 1908.

VARIËTEIT.	OOGST AAN GEZONDE KNOLLEN PER H.A.			G- HALTE AAN ZETMEEL	OOGST AAN ZET- MEEL PER H.A.	ZIEKEN	SMAAK.
	GROOFE	KRIEL	TOTAAL				
	H.L.	H.L.	H.L.				
Felix	320	64	384	18,8	5053		Slecht.
Silesia	320	56	376	18,8	4947		Slecht.
Gevlekte Engelschen	280	96	376	20,3	5342		Tamelijk.
Amylum	320	48	368	22,	5667		Slecht.
Ingeborg	320	48	368	20,9	5383		Slecht.
Oijama	280	80	360	18,2	4586		Slecht.
Geldersche Kralen .	304	56	360	17,3	4359	96	Goed.
Aspasia	256	96	352	18,2	4484		Slecht.
Odin	272	80	352	18,2	4484		Slecht.
Rothhaut	256	96	352	16,2	3991		Zeer slecht.
Tuinparel	272	80	352	18,8	4632		Slecht.
Zeeuwsche blauwen .	272	72	344	11,7	2817		Goed.
Gloria mundi	256	80	336	15,8	3716		Tamelijk.
Gloria	272	64	336	18,6	4374		Slecht.
Richters Imperator .	280	56	336	18,2	4280	96	Slecht.
Turken	272	64	336	16,4	3857		Slecht.
Zomer rooden. . . .	252	80	332	20,7	4810		Slecht.
Kuilenburger rooden.	272	56	328	17,5	4018		Goed.
Orania	240	80	320	14,3	3203		Slecht.
Ronde Wolkammers.	224	80	304	16,6	4532		Zeer goed.
Lange Wolkammers.	232	72	304	14,5	3085		Zeer goed.
Jaune 'd Or	232	72	304	18,6	3958	80	Slecht.
Rosetta	224	80	304	19,7	4192		Tamelijk.
Witte ruigen	224	72	296	15,1	3128		Tamelijk.
Eureka	240	56	296	20,5	4247		Slecht.
Zaaier 25 (D × S) .	232	64	296	19,7	4081		Goed.
Juweel	240	48	288	17,9	3608	64	Slecht.
Hallumer gelen . . .	208	80	288	21,4	4314		Tamelijk.
Zaaier 5 (E × T) . .	208	72	280	19,2	3763		Zeer goed.
Fürst zur Lippe . . .	232	40	272	19,2	3655	80	Slecht.
Alida	192	80	272	13,9	2646	40	Tamelijk.

VERBOUWD OP KLEIGROND IN 1908.

VARIËTEIT.	OOGST AAN GEZONDE KNOLLEN PER H.A.			GEHALTE AAN ZETMEEL %	OOGST AAN ZET- MEEL PER H.A. K.G.	ZIEKEN H.L.	SMAAK.
	GROOTE	KRIEL	TOTAAL				
	H.L.	H.L.	H.L.				
Simson	192	64	256	16,4	3038		Slecht.
Zaaier 17 (E × T) .	200	56	256	19,4	3476		Goed.
Hamburger rooden .	192	56	248	19,2	3333		Tamelijk.
Zaaier 33 (E × T) .	192	56	248	17,7	3072		Zeer goed.
Duitsche rooden . .	184	64	248	16,6	2881	80	Tamelijk.
Delicaat	176	56	232	17,3	2809	48	Zeer goed.
Reichskanzler . . .	160	64	224	20,3	3183		Slecht.
Donker gelen . . .	160	48	208	15,8	2300		Tamelijk.
Prima	152	56	208	21,1	3072	88	Slecht.
Fortuna	160	40	200	17,7	2478		Slecht.
Ballon	128	64	192	19,	2553		Slecht.
Licht gelen	144	44	188	17,7	2329	96	Goed.
Bremer rooden . . .	96	40	136	17,1	1627		Goed.
Konings jammen . .	64	16	80	14,5	812		Tamelijk.

VERBOUWD OP ZANDGROND IN 1908.

VARIËTEIT.	OOGST AAN GEZONDE KNOLLEN PER H.A.			GEHALTE AAN ZETMEEL %	OOGST AAN ZET- MEEL PER H.A. K.G.	ZIEKEN H.L.	SMAAK.
	GROOTE	KRIEL	TOTAAL				
	H.L.	H.L.	H.L.				
VROEGE.							
Zaaier 5 (E × T) .	225	30	255	14,9	2659		Goed.
Schoolmeesters . .	200	40	240	14,1	2368		Goed.
Adorpers	200	40	240	15,4	2587		Goed.
Beekema's	190	30	220	16,4	2525		Tamelijk.
Juli	190	25	215	13,9	2091		Goed.
Vroege Engelschen .	175	35	210	14,7	2160		Zeer goed.
Haantjes	170	35	205	15,1	2166		Goed.

VERBOUWD OP ZANDGROND IN 1908.

VARIËTEIT.	OOGST AAN GEZONDE KNOLLEN PER H.A.			GEHALTE AAN ZETMEEL	OOGST AAN ZET- MEEL PER H.A.	ZIEKEN	SMAAK.
	GROOTE	KRIEL	TOTAAL				
	H.L.	H.L.	H.L.	%	K.G.	H.L.	
Gele muizen	170	30	200	13,4	1876		Goed.
Vroege blauwen	160	30	190	14,7	1955		Zeer goed.
Westlanders	150	30	180	16,	2016		Zeer goed.
Zaaier 33 (E × T)	140	30	170	15,1	1796		Zeer goed.
MIDDEN VROEGE.							
Mr. Carol	200	40	240	15,4	2587		Goed.
Negenwekers	200	40	240	15,8	2654		Goed.
Eigenheimers	200	35	235	16,6	2730		Uitmundend.
Oude grauwtam	170	40	210	16,4	2410		Tamelijk.
LATE.							
Eigenheimers (Kuipers)	250	40	290	16,9	3430		Uitmundend
Zaaier 22 (E × T)	250	40	290	14,9	3024		Zeer goed
Zaaier 25 (D × S)	240	40	280	18,2	3567		Goed
Animo	240	35	275	17,7	3407		Goed
Koningin Emma	240	30	270	16,2	3061		Slecht
Geldersche kralen	230	40	270	16,	3024		Zeer goed
Felix	225	30	255	17,7	3159		Tamelijk
Zeeuwsche blauwen	200	30	230	14,9	2398		Goed
Avenir	200	30	230	16,	2576		Zeer goed
Oijama	200	30	230	16,	2576		Tamelijk
Silesia	180	50	230	16,6	2628		Tamelijk
Kuilenburger rooden	200	15	215	15,4	2317		Goed.
Ronde wolkkammers	175	40	215	14,7	2212		Goed.
Zaaier 19 (E × T)	150	50	200	16,2	2268		Goed.
Paul Krüger	170	30	200	13,6	1904		Slecht.
Oranja	175	20	195	12,8	1746		Slecht.
Hamburger rooden	140	15	155	16,6	1801		Goed.
Zaaier 17 (E × T)	110	25	135	16,	1512		Zeer goed.
Delicaat	100	25	125	14,9	1303		Goed.
Reichskanzler	100	20	120	17,1	1436		Tamelijk.

Uit deze overzichten blijkt, dat «Beekema's» onder de vroege rassen en „Oude grauwstam” onder de middenvroegerassen op de klei uitmunten, terwijl zij op 't zand bij andere rassen achterstaan. Onder de late rassen staan Eigenheimers en Avenir (een zeer goed smakende aardappel) bovenaan, zij overtreffen de Lange en Ronde Wolkammer en de Zaaier N°. 17 en 33, die ook zeer goed smaken, in opbrengst zeer belangrijk.

Op het zand was de oogst niet bijzonder; de knollen waren over het geheel klein van stuk.

Er volgt hier nog een overzicht, dat in zoover interessant is, als er uit blijkt, hoe groot nog het verschil van den oogst van een gelijk aantal poters zijn kan van stoelen, die als de beste zijn uitgezocht.

OOGST VAN UITGEZOCHTE PLANTEN VAN HET RAS EIGENHEIMERS
BIJ EEN STANDRUIMTE PER PLANT VAN 50 × 50 CM.

OPBRENGST VAN 18 POTERS IN KILO'S

Plant 1	12,96	K.G.
„ 2	14,62	„
„ 3	11	„
„ 4	14,82	„
„ 5	14,86	„
„ 6	12,70	„

OOGST VAN UITGEZOCHTE PLANTEN VAN HET RAS RONDE
WOLKAMMERS BIJ EEN STANDRUIMTE PER PLANT VAN
50 × 50 C.M.

OPBRENGST VAN 18 POTERS IN KILO'S.

PLANT 1	8	K.G.	PLANT 9	10	K.G.
„ 2	12,5	„	„ 10	6,5	„
„ 3	7	„	„ 11	6,5	„
„ 4	13	„	„ 12	8,5	„
„ 5	8	„	„ 13	9,5	„
„ 6	10,5	„	„ 14	8	„
„ 7	11,5	„	„ 15	13	„
„ 8	8,5	„	„ 16	5 ¹ / ₂	„

PLANT 17	11,5	K.G.	PLANT 23	6	K.G.
„ 18	8	„	„ 24	10,5	„
„ 19	9,5	„	„ 25	6	„
„ 20	5,5	„	„ 26	5	„
„ 21	10,	„	„ 27	6,5	„
„ 22	6,	„	„ 28	5,5	„

REFERATEN

UIT HET INSTITUUT VOOR PHYTOPATHOLOGIE:

- IV. AUTOREFERAAT VAN EENE VERHANDELING IN HET „TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN”, DEEL XIV, BLZ. 96—100 (OOK OPGENOMEN IN HANDELSBLATT FÜR DEN DEUTSCHEN GARTERBAU” VAN 11 APRIL 1908), GETITELD:
 „OVER DE VERMOEDELIJKE OORZAAK VAN
 HET VEELVULDIG MISLUKKEN DER
 HYACINTHIENBLOEMEN IN DEZEN
 WINTER”.

Het kwam in de eerste maanden van 1908 herhaaldelijk voor dat het trekken van de Hollandsche hyacinten mislukte. Zelfs met verscheidenheden, welke anders voor het trekken bijzonder geschikt zijn, was zulks het geval. Herhaaldelijk ontvingen onze Nederlandsche bloembollenweekers daarover klachten van hunne afnemers, vooral uit Duitschland. Ziekten, door parasitair levende organismen veroorzaakt, kwamen in 1907 niet meer voor dan andere jaren; en trouwens in verreweg het meerendeel der gevallen, waarin mij getrokken hyacinten werden toegezonden, die mislukt waren, werden in deze planten in 't geheel geen parasieten aangetroffen. Verschillende overwegingen leidden er mij toe, aan te nemen, dat de mislukking, waarvan boven sprake was, moest worden toegeschreven aan den kouden zomer van het jaar 1907. Voorjaar en voorzomer 1907 telden slechts uiterst weinige warme en zonnige dagen, waardoor uiteraard de assimilatie gering moest zijn. Er waren dus weinige stoffen gevormd, die in eene volgende levensperiode konden dienst doen voor den aanleg der bloem.

PROF. J. RITZEMA BOS.